

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра біоморфології хребетних ім. акад. В. Г. Касьяненка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету ветеринарної медицини
Микола ЦВІЛІХОВСЬКИЙ
Протокол № 11 від 16 травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні
кафедри біоморфології хребетних
ім. акад. В. Г. Касьяненка
Протокол № 11 від 15 травня 2024 р.
Олег МЕЛЬНИК

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант програми
д.вет. н., зав. кафедри внутрішніх хвороб тварин
Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПАТОЛОГІЧНА МОРФОЛОГІЯ ТА СУДОВА ВЕТЕРИНАРІЯ
(скорочений термін навчання)

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 “Ветеринарна медицина”
Освітня програма Ветеринарна медицина
Факультет ветеринарної медицини
Розробники: д. вет. н., професор Борис БОРИСЕВИЧ
к. вет. н., доцент Вікторія ЛІСОВА

Київ - 2024 р.

Опис навчальної дисципліни “Патологічна морфологія та судова ветеринарія”

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	магістр
Спеціальність	211 - Ветеринарна медицина
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	240
Кількість кредитів ECTS	8
Кількість змістових модулів	6
Курсовий проект (робота)	Курсова робота
Форма контролю	Залік, екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки (курс)	4
Семестр	7,8
Лекційні заняття	60 год.
Лабораторні заняття	90 год.
Самостійна робота	90 год.
Кількість тижневих аудиторних годин	5 год.

1. Мета, завдання та компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – набуття студентами теоретичних і практичних знань щодо структурних основ загальнопатологічних процесів, патології органів і хвороб різної етіології для розуміння їх матеріальної основи, етіології, механізмів і динаміки розвитку, а також проведення посмертної діагностики і судово-ветеринарної експертизи трупів і живих тварин, продуктів рослинного й тваринного походження.

Завдання:

- набути теоретичну підготовку із загальної й спеціальної патоморфології, а також судової ветеринарної медицини;
- оволодіти методами патологоанатомічного розтину;
- опанувати методи мікроскопічної ідентифікації патологічних процесів і хвороб;
- оволодіти сучасними методами посмертної діагностики хвороб тварин різної етіології;
- опанувати методику проведення судово-ветеринарної експертизи;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Смерть і посмертні зміни. Пошкодження												
Тема 1. Вступ. Вчення про смерть (танатологія)		2				4						
Тема 2. Морфологія пошкодження. Білкові дистрофії		4		4		8						
Тема 3. Морфологія пошкодження. Вуглеводні та жирові дистрофії		2		4		4						
Тема 4. Морфологія пошкодження. Мінеральні дистрофії		2				4						
Тема 5. Морфологія пошкодження. Некроз і апоптоз		4		4		4						
Разом за змістовим модулем 1	50	14		12		24						
Змістовий модуль 2. Морфологія порушень кровообігу, лімфообігу й обміну тканинної рідини. Пристосувальні, компенсаторні й відновлювальні процеси												
Тема 6. Морфологія порушень кровообігу, лімфообігу й обміну тканинної рідини		4		4		6						
Тема 7. Пристосувальні, компенсаторні й відновлювальні процеси		2		4		6						
Разом за змістовим модулем 2	24	6		8		12						
Змістовий модуль 3. Морфологія запалення. Морфологія пухлин												
Тема 8. Морфологія запалення		6		4		12						
Тема 9. Морфологія пухлин		4		6		12						
Разом за змістовим модулем 3	46	10		10		24						
Змістовий модуль 4. Патологія органів і систем організму												
Тема 10. Патоморфологія хвороб серцево-судинної і кровотворної систем		2		2		2						
Тема 11. Патоморфологія хвороб органів дихання		2		2		2						
Тема 12. Патоморфологія хвороб органів травлення		2		4		2						

Тема 13. Патоморфологія хвороб органів сечостатевої системи		2		4		2							
Тема 14. Патоморфологія хвороб нервової системи		2		4		2							
Разом за змістовим модулем 4	36	10		16		10							
Змістовий модуль 5. Патоморфологія інфекційних і паразитарних хвороб тварин													
Тема 15. Патоморфологія бактеріальних хвороб тварин		4		6		4							
Тема 16. Патоморфологія хламідіозів і вірусних хвороб тварин		8		16		6							
Тема 17. Патоморфологія мікозів тварин		2		4		2							
Тема 18. Патоморфологія протозойних хвороб тварин і гельмінтозів		2		6		4							
Разом за змістовим модулем 5	64	16		32		16							
Змістовий модуль 6. Основи судово-ветеринарної медицини													
Тема 19. Процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи		2		4		2							
Тема 20. Організаційні основи судово-ветеринарної експертизи		2		8		2							
Разом за змістовим модулем 6	20	4		12		4							
Усього годин	240	60		90		90							
Курсова робота з патологічної морфології	41												
Усього годин	41												

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Морфологія пошкодження. Дистрофії. Клітинні й позаклітинні білкові дистрофії	2
2	Морфологія пошкодження. Змішані білкові дистрофії	2

3	Морфологія пошкодження. Вуглеводні дистрофії	2
4	Морфологія пошкодження. Жирові дистрофії	2
5	Морфологія пошкодження. Некроз і апоптоз	2
6	Контрольна робота з теми: «Смерть і посмертні зміни. Дистрофії. Некрози»	2
7	Порушення крово- та лімфообігу й вмісту тканинної рідини	4
8	Пристаосувальні, компенсаторні й відновлювальні процеси	2
9	Контрольна робота з теми: «Порушення крово- та лімфообігу й вмісту тканинної рідини. Пристаосувальні, компенсаторні й відновлювальні процеси»	2
10	Морфологія запалення	4
11	Морфологія пухлин	4
12	Контрольна робота з теми: «Морфологія запалення. Морфологія пухлин»	2
13	Патоморфологія хвороб серцево-судинної і кровотворної систем	2
14	Патоморфологія хвороб органів дихання	2
15	Патоморфологія хвороб органів травлення	4
16	Патоморфологія хвороб органів сечостатевої системи	4
17	Патоморфологія хвороб нервової системи	2
18	Контрольна робота з теми: «Патологія органів і систем організму»	2
19	Патоморфологія бактеріальних хвороб тварин	6
20	Патоморфологія вірусних хвороб тварин	14
21	Контрольна робота з теми: «Патоморфологія інфекційних хвороб тварин»	2
22	Патоморфологія мікозів тварин	4
23	Патоморфологія паразитарних хвороб тварин	4
24	Контрольна робота з теми: «Патоморфологія мікозів і паразитарних хвороб тварин»	2
25	Процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи	4
26	Організаційні основи судово-ветеринарної експертизи	6
27	Контрольна робота з теми: «Основи судово-ветеринарної медицини»	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вчення про смерть (танатологія)	4
2	Морфологія пошкодження. Білкові дистрофії	8
3	Морфологія пошкодження. Вуглеводні та жирові дистрофії	4
4	Морфологія пошкодження. Мінеральні дистрофії	4

5	Морфологія пошкодження. Некроз і апоптоз	4
6	Порушення крово- та лімфообігу й обміну тканинної рідини	6
7	Пристосувальні, компенсаторні й відновлювальні процеси	6
8	Морфологія запалення	12
9	Морфологія пухлин	12
10	Патоморфологія хвороб серцево-судинної і кровотворної систем	2
11	Патоморфологія хвороб органів дихання	2
12	Патоморфологія хвороб органів травлення	2
13	Патоморфологія хвороб органів сечостатевої системи	2
14	Патоморфологія хвороб нервової системи	2
15	Патоморфологія бактеріальних хвороб тварин	4
16	Патоморфологія хламідіозів і вірусних хвороб тварин	6
17	Патоморфологія мікозів тварин	2
18	Патоморфологія протозойних хвороб тварин і гельмінтозів	4
19	Процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи	2
20	Організаційні основи судово-ветеринарної експертизи	2

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- курсова робота.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, співбесіда);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- курсова робота;

- навчальна практика;
- виробнича практика.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1786>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Патологічна анатомія тварин. Частина 1 / Б.В. Борисевич, В.В. Лісова, К.А. Чумаков / [Підручник]. – К.: Аграр Медіа Груп, 2020. – 418 с.
2. Патологічна анатомія тварин. Частина 2 / Б.В. Борисевич, В.В. Лісова, К.А. Чумаков / [Підручник]. – К.: Аграр Медіа Груп, 2020. – 452 с.
3. Борисевич Б.В., Лісова В.В. Патологічна анатомія тварин (загальна патологічна анатомія, органопатологія) [Навчальний посібник]. – Запоріжжя : "Сору Art", 2017. – 362 с.
4. Патологічна анатомія тварин / П.П.Урбанович, М.К.Потоцький, І.І.Гевкан та ін. За ред. П.П.Урбановича, М.К. Потоцького. – К. : Ветінформ, 2008. – 896 с.
5. Борисевич Б.В., Горальський Л.П., Лісова В.В. Патоморфологія незаразних хвороб тварин : [навчальний посібник] / Б.В. Борисевич, Л.П. Горальський, В.В. Лісова. – Ж : «Полісся», 2014. – 144 с.

6. Лісова В.В. Лекції з загальної патологічної анатомії. – К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2013. – 90 с.

7. Лісова В.В. Лекції з спеціальної патоморфології. Органопатологія. – К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2015. – 90 с.

8. Борисевич Б.В., Лісова В.В. Предмет патологічної анатомії, вчення про смерть, пошкодження. Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини. – К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2012. – 37 с.

9. Борисевич Б.В., Лісова В.В. Патоморфологія незаразних хвороб тварин. Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини. – К.: «ЦП “Компринт”», 2012. – 78 с.

10. Борисевич Б.В., Лісова В.В. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з патологічної анатомії тварин. – К.: «ЦП “Компринт”», 2012. – 45 с.